

звернення для покупки товарів. Також він вважав, що гроші обов'язково повинні бути з золота і срібла.

Про торгівлю: Ібн-Халдун вважав, що гроші можна заробляти як за допомогою затрат труда, так і за допомогою торгівлі. Це протиставлення виробництва і ринку, свідчить однак про те, що він не чітко розуміє основний закон економіки, який був пізніше відкритий Адамом Смітом: «Будь-яка вартість визначається тільки затратами труда».

Знайомство з економічними поглядами вчених минулого дозволяє углибити наше сучасне розуміння важливіших понять економіки.

Література:

1. Економічні погляди в епоху раннього і пізнього християнства URL: https://pidru4niki.com/1493100853949/politekonomiya/ekonomichni_poglyadi_epohu_rannogo_piznogo_hristiyanstva (дата звернення: 23.10.2021).

2. Економічна думка середньовічного Сходу. URL: https://pidru4niki.com/1157071860178/ekonomika/ekonomichna_dumka_serednovic_hnogo_shodu (дата звернення: 24.10.2021).

МЕРКАНТИЛІСТИ І ФІЗІОКРАТИ: ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНОГО ВИТОКУ ВАРТОСТІ

*Бабайлов В. К., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Визначення основного витoku вартості – важливіша проблема організації економічних знань, яка вирішувалася протягом XV- XVIII століть. Це проблема співвідношення виробництва і торгівлі. При цьому визначилися дві протилежні економічні думки: меркантилістів і фізіократів [1-3]. Тому аналіз, порівняння і висновок з приводу цих двох підходів є актуальним навіть у наш, сучасний етап розвитку організації економічних знань. Це й з'явилося метою даної доповіді. Задачі: аналіз основних аспектів меркантилізму; аналіз основних аспектів фізіократії; висновки про можливість використання отриманих економічних знань у сучасній економічній практиці.

Аналіз основних аспектів меркантилізму показує, що Меркантилізм як напрямок у розвитку економіки і економічної думки був поширений з XVI по XVIII століття; але його вплив відчувається й досі [1, 3].

Меркантилізм знайшов поширення у всіх розвинутих економіках світу, але особливо в Англії і Франції. На думку меркантилістів, купці стають головними людьми у державі, а найголовнішою галуззю – зовнішня торгівля, торгівля, а не виробництво.

Однак і серед меркантилістів були різні економічні думки. Одні з них не ігнорували виробництво повністю і вважали, що його треба розвивати, але не для себе, а для продажу вироблених товарів за кордон. Вони пропонували обмежити імпорт (ввезення товарів з-за кордону), заборонити вивозити дорожочінні метали, стимулювати експорт (продаж за кордон). При цьому на їх

думку торгівля вигідна тільки тоді, коли їх країна є продавцем, а не покупцем. Були й інші представники меркантилізму, які вважали, що слід підтримувати своє виробництво власними силами, але для розвитку внутрішній торгівлі.

Бурхливе майбутнє зростання виробництва, його небувалий зріст в порівнянні з торгівлею створив теорію меркантилізму менш життєздатною. Однак і в наші дні це вчення все ще не забуте. Багато економістів пропонують слідувати цим ідеям. Їх називають «новими меркантилістами».

Меркантилізм знайшов відображення в економічній думці многих видатних його прихильників; але самим відомим був Антуан де Монкретьєн (1575-1622). Фактично він вперше пропонував новий термін для визначення економічної діяльності замість «Економіки» Ксенофонта, який вживали, в першу чергу, в сенсі домоводства, управління особистим господарством. Термін «Політична економія» був придатний для позначення вже національної економіки.

Як меркантиліст Монкретьєн фактично був прихильником державної політики - політики протекціонізму у зовнішньої торгівлі, тобто, держава як політична організація, зобов'язана забезпечувати захист особистих торговців. Тому меркантилізм часто ототожнюють з протекціонізмом.

Фізіократи, на відміну від меркантилістів, вважали, що справжнє джерело багатства (вартості) – не в торгівлі, а у виробництві, причому у виробництві продукту, який виробляє сільське господарство[2,3]. Засновниками цього напрямку прийнято вважати перш за все, француза - Франсуа Кене (1694-1774). Франсуа Кене відомий як автор «Економічної таблиці» (1758). У неї він показав, що постійно відбувається кругообіг грошового потоку і суспільного продукту. Це фактично обіг капіталу, але не на рівні окремого господарства (як у Аристотеля), але на рівні вже економіки країни у цілому! Ф. Кене одним з перших спробував зрозуміти, що таке капітал в економічному сенсі слова, і ввів такі поняття, як «основний капітал» і «оборотний капітал».

У ХХ столітті проблема співвідношення виробництва і торгівлі трансформується у проблему співвідношення фірми і ринку. Тут актуальними стають роботи Рональда Коуза, Дж. Кейнса, Мілтона Фрідмана. Однак пізніше вона відокремлюється в особливу проблему – проблему ролі держави в економіці. Але це вже особлива проблема і у даному докладі не вирішується.

Висновки. Проблема визначення основного витoku вартості, або проблема співвідношення виробництва і торгівлі – це одна з важливіших проблем економіки. На думку автора доповіді її вирішення залежить від конкретного стану економіки кожної країни. При її вирішенні необхідне ураховувати все позитивне як у меркантилізму, так й у фізіократії.

Література:

1. Економічне вчення меркантилізму: виникнення, ознаки та розвиток. URL: https://ru.osvita.ua/vnz/reports/econom_history/25215/ (дата звернення: 12.10.2021).
2. Физиократы. URL: <https://www.grandars.ru/student/ekonomicheskaya-teoriya/fiziokraty.html> (дата звернення: 13.10.2021).

3. Бартенев С.А. Экономические теории и школы (история и современность): курс лекций. М.: БЕК, 1996. 352 с.

РОЛЬ ОФШОРІВ В ІНВЕСТИЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Гобела В. В., к.е.н.

Львівський державний університет внутрішніх справ

Представники бізнесу завжди прагнуть зменшити податкове навантаження, що призводить до переміщення значної частки операцій у офшори, де податкове навантаження значно менше або взагалі відсутнє. Внаслідок цього зменшується обсяг податкових платежів у загальній структурі ВВП країни, а отже бюджетних доходів.

Серед основних причин офшоризації економіки експерти називають низьке податкове навантаження, можливість захистити майнові та інтелектуальні права, право власності, що порушуються у деяких країнах та не можуть у повному обсязі бути забезпеченими органами державної влади. Саме тому офшори стали легальним і доступним способом захистити свій бізнес від прояву таких загроз.

Доцільно звернути увагу на важливу причину популярності та поширення офшорів – вигідні умови для інвестування та розвитку бізнесу. Частина капіталу, що виводиться з країни, згодом повертається у вигляді іноземних інвестицій. Такі інвестиції у сучасній економіці отримали назву «round-trip» інвестицій від англійського словосполучення «round-trip», що дослівно означає «подорож туди-назад». Відповідно «round-trip» – це українські інвестиції, що попередньо були виведені до офшорних юрисдикцій, а згодом повернулися як прямі іноземні інвестиції (ПІІ). Загалом повторне інвестування є важливим процесом для підприємств України.

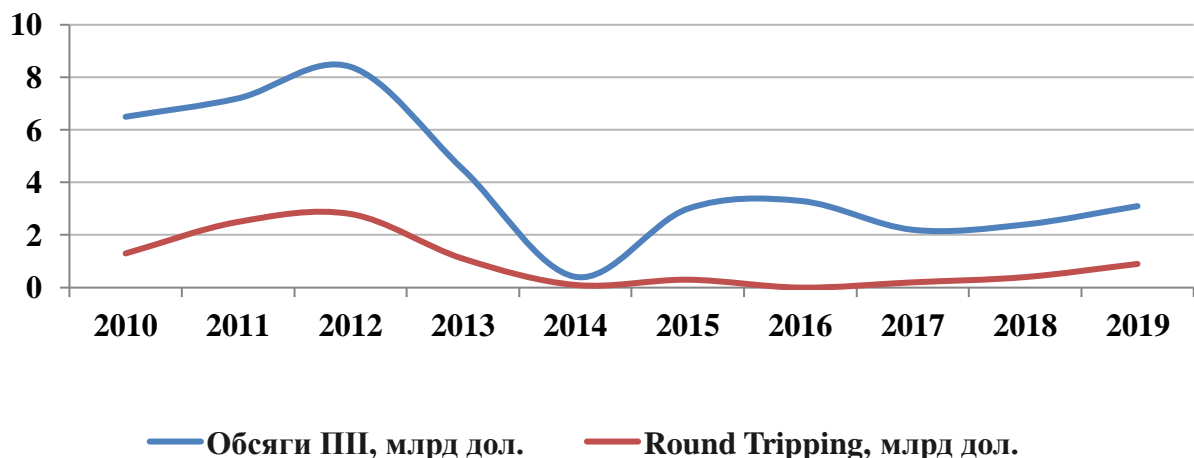

Рис. 1. Динаміка обсягів ПІІ і «round-trip» інвестицій, млрд дол. США

Внаслідок здійсненого аналізу робимо висновок, що основними